

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 20 lutego 2020 r.

Druk nr 75

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy – Prawo o notariacie.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniona jest senator Lidia Staroń.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Krzysztof Kwiatkowski

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o notariacie

Art. 1. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 540, 730, 1495, 1655 i 2020) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 52 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Po upływie 5 lat od chwili czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, a w razie wszczęcia postępowania przed upływem tego terminu przedawnienie dyscyplinarne następuje z upływem 8 lat od chwili popełnienia czynu.”;

2) art. 67 otrzymuje brzmienie:

„Art. 67. § 1. Koszty postępowania dyscyplinarnego wykładają tymczasowo organy samorządu notarialnego.

§ 2. W razie skazania koszty postępowania ponosi obwiniony. W pozostałych przypadkach koszty postępowania pokrywa rada właściwej izby notarialnej.”;

3) w art. 68 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Sąd dyscyplinarny może zawiesić w czynnościach zawodowych notariusza, przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne, dyscyplinarne lub o ubezwłasnowolnienie. Sąd wydaje postanowienie z urzędu, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, rady właściwej izby notarialnej lub Ministra Sprawiedliwości. Postanowienie wraz z uzasadnieniem doręcza się notariuszowi, rzecznikowi dyscyplinarnemu, Ministrowi Sprawiedliwości oraz radzie właściwej izby notarialnej. Postanowienie sądu dyscyplinarnego o zawieszeniu w czynnościach zawodowych jest natychmiast wykonalne.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie zawieszenia w czynnościach zawodowych przysługuje notariuszowi, rzecznikowi dyscyplinarnemu, radzie właściwej izby notarialnej, jeżeli złożyła wniosek o zawieszenie w czynnościach zawodowych, oraz Ministrowi Sprawiedliwości zażalenie w terminie 7 dni od dnia otrzymania postanowienia wraz z uzasadnieniem.”;

4) po art. 79 dodaje się art. 79a w brzmieniu:

„Art. 79a. § 1. Notariusz utrwała przebieg czynności notarialnych za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk.

§ 2. Zapis zawierający przebieg czynności notarialnych utwalony w sposób określony w § 1, notariusz podpisuje podpisem elektronicznym gwarantującym identyfikację osoby notariusza oraz rozpoznawalność jakiegokolwiek późniejszej zmiany zapisu.

§ 3. Do udostępniania zapisu, o którym mowa w § 2, przepisy art. 111 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje urządzeń i środków technicznych służących do utrwalania obrazu i dźwięku, sposób sporządzania zapisów obrazu i dźwięku, jak również sposób udostępniania oraz przechowywania takich zapisów, mając na uwadze:

- 1) konieczność właściwego zabezpieczenia zapisu obrazu i dźwięku przed ich utratą, zniekształceniem, nieuprawnionym dostępem, usunięciem lub inną nieuprawnioną zmianą, a także rozpoznawalność dokonania uprawnionej zmiany lub usunięcia i identyfikację osoby dokonującej tych czynności;
  - 2) potrzebę zapewnienia jednolitości stosowanych urządzeń i środków technicznych wykorzystujących technikę cyfrową;
  - 3) konieczność zmiany formatu zapisu obrazu i dźwięku lub przeniesienia na inny informatyczny nośnik danych w celu ponownego odtworzenia zapisu;
  - 4) konieczność zapewnienia możliwości zapoznania się z zapisem obrazu i dźwięku oraz uzyskania z dokumentów obejmujących dokonane czynności notarialne zapisu obrazu i dźwięku;
  - 5) miejsce dokonywania czynności notarialnych.”;
- 5) w art. 80 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przy dokonywaniu czynności notarialnych notariusz jest obowiązany czuwać nad należytym zabezpieczeniem praw i słuszych interesów stron oraz innych osób, dla których czynność ta może powodować skutki prawne, a w szczególności podjąć czynności celem ustalenia czy świadczenia, których spełnienia dotyczą oświadczenia stron czynności notarialnej, zostały faktycznie wykonane. Jeżeli świadczenie polega na zapłacie określonej kwoty pieniężnej, a strony czynności notarialnej powołują się na jego spełnienie, notariusz zobowiąże strony czynności notarialnej do przedstawienia niebudzącego wątpliwości dowodu, że świadczenie zostało spełnione, chyba że

świadczenie jest spełniane w obecności notariusza. Dowodem, o którym mowa w zdaniu poprzednim, może być w szczególności wyciąg z rachunku bankowego bądź wyciąg z rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową. Notariusz odmówi dokonania czynności, jeżeli dowód nie został przedstawiony.”;

6) w art. 85 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przy dokonywaniu czynności notarialnej notariusz jest obowiązany stwierdzić tożsamość osób biorących udział w czynności oraz pouczyć strony czynności o treści art. 79a § 1.”;

7) w art. 90 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Zapis obrazu i dźwięku z przebiegu czynności notarialnych przechowuje się przez okres 10 lat. Po upływie tego okresu zapis może być zniszczony.”.

Art. 2. 1. Do postępowań dyscyplinarnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy i do tego czasu niezakończonych stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do czynów popełnionych przed wejściem w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy o przedawnieniu w brzmieniu nadanym tą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 4, 6 i 7, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Zmiany zaproponowane w projekcie dotyczą wprowadzenia w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1796):

- 1) obowiązku utrwalenia przez notariusza przebiegu czynności notarialnych za pomocą urządzeń utrwalających obraz i dźwięk
- 2) zmian zmierzających do usprawnienia postępowania dyscyplinarnego w sprawach o delikty dyscyplinarne popełniane przez notariuszy.

Potrzeba wprowadzenia ww. zmian wynika z konieczności zapewnienia pełniejszej realizacji zasady bezpieczeństwa obrotu prawnego oraz skuteczniejszego postępowania dyscyplinarnego poprzez wydłużenie terminu przedawnienia deliktu dyscyplinarnego, doprecyzowania regulacji w zakresie kosztów postępowania dyscyplinarnego i instytucji zawieszenia w czynnościach zawodowych w toku postępowania dyscyplinarnego.

W celu utrzymania sprawnego i efektywnego działania sądów dyscyplinarnych, wskazane jest wydłużenie okresu przedawnienia karalności przewinień dyscyplinarnych. Rozwiązanie takie uwzględnia konieczność zapewnienia przeprowadzenia w tym czasie czynności wyjaśniających, o jakich mowa w art. 58 ustawy – Prawo o notariacie, a następnie postępowania dyscyplinarnego. Wydłużenie w art. 52 § 1 ustawy – Prawo o notariacie okresu przedawnienia w przypadku wszczęcia postępowania dyscyplinarnego do 8 lat (art. 1 pkt 1 projektu), uwzględnia zarówno treść art. 44 § 2 ustawy, zgodnie z którym w ramach nadzoru sprawowanego przez radę izby notarialnej w każdej kancelarii przeprowadza się wizytację co najmniej raz na 4 lata, jak i czas potrzebny na przeprowadzenie postępowania przez sąd dyscyplinarny zarówno pierwszej, jak i drugiej instancji. Podkreślenia wymaga, że niejednokrotnie od orzeczeń Wyższego Sądu Dyscyplinarnego uprawnione podmioty wywodzą kasacje do Sądu Najwyższego.

Przy obowiązującym obecnie 5-letnim terminie przedawnienia deliktu dyscyplinarnego, niejednokrotnie nie jest możliwe ukaranie notariusza za popełnienie deliktu dyscyplinarnego, a postępowania są umarzane z uwagi na upływ terminu przedawnienia. Realne wydłużenie, w stosunku do obecnych regulacji, okresu, w którym możliwe będzie przeprowadzenie postępowania dyscyplinarnego, zwiększa pewność osiągnięcia celów tego postępowania.

Niezbędne stało się również jednoznaczne doprecyzowanie zasad ponoszenia kosztów postępowania dyscyplinarnego (art. 1 pkt 2 projektu). Obecne brzmienie art. 67 ustawy – Prawo o notariacie wywołuje istotne wątpliwości w praktyce, zwłaszcza co do tego, czy regulacja tej kwestii ma charakter kompleksowy i czy organy samorządu notarialnego wykładają koszty tego postępowania tymczasowo, czy też ponoszą je ostatecznie, w każdym innym przypadku niż ukaranie obwinionego.

W wyroku z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt SDI 18/13, Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że regulacja art. 67 ustawy nie reguluje całościowo kwestii ponoszenia kosztów postępowania dyscyplinarnego. Sąd podkreślił jednocześnie, że argumentu wspierającego przedstawioną wykładnię można także poszukiwać w innych ustawach samorządowych, w których ustawodawca „nie zapomniał” o uregulowaniu kwestii definitywnego ponoszenia kosztów postępowania dyscyplinarnego. I tak np. w art. 706 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wyraźnie przesądzono, że w innych wypadkach niż ukaranie obwinionego koszty dochodzenia i postępowania przed okręgowym sądem dyscyplinarnym pokrywa właściwa okręgowa izba radców prawnych, a koszty postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym – Krajowa Izba Radców Prawnych.

Dodać należy, że także art. 951 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze przewiduje, że koszty postępowania ponosi obwiniony w razie skazania, a w pozostałych wypadkach izba adwokacka. Nie ma wystarczających podstaw prawnych i faktycznych dla odrębnego uregulowania kwestii kosztów postępowania dyscyplinarnego notariuszy, adwokatów i radców prawnych. Nadto, wskazać należy, że orzekanie w sprawach dyscyplinarnych przez samorząd zawodowy jest nie tylko przywilejem, wynikającym z Konstytucji RP, ale również ustawowym obowiązkiem tego samorządu.

Powierzenie samorządowi notarialnemu sądownictwa dyscyplinarnego wiązać się powinno także z powierzeniem mu, co do zasady, obowiązku finansowania tego sądownictwa. Podkreślenia wymaga, że ustawodawca w taki sposób ukształtował sytuację prawną samorządu notarialnego, zwłaszcza poprzez wprowadzenie tzw. przymusu notarialnego, ustalenie wysokości wynagrodzenia za czynności notarialne i obowiązku uiszczania składek członkowskich, by środki na ten cel możliwe były do uzyskania w ramach działania samorządu (por. wyrok TK z dnia 6 marca 2012 r., sygn. akt K 15/08, OTK-A 2012/3/24).

Podstawowym źródłem finansowania działalności samorządu zawodowego notariuszy są miesięczne składki notariuszy na potrzeby organów samorządu notarialnego, których wysokość ustala corocznie Krajowa Rada Notarialna, oraz składki na inne określone cele, stosownie do uchwał właściwych izb notarialnych (art. 23 ustawy). Składki te stanowią w istocie jedyne źródło finansowania organów samorządu notarialnego i są konieczne dla realizowania zadań nałożonych na ten samorząd przepisami ustawy – Prawo o notariacie (por. wyrok SN z dnia 8 czerwca 2009 r., sygn. akt SDI 4/09, Lex nr 611833, wyrok TK z dnia 6 marca 2012 r., sygn. akt K 15/08, OTK-A 2012/3/24), w tym zadania orzekania w sprawach dyscyplinarnych.

Za celowe uznano więc wskazanie, po pierwsze, że organy samorządu notarialnego wykładają tymczasowo koszty postępowania dyscyplinarnego (art. 67 § 1), oraz po drugie, że koszty te ostatecznie, w zależności od wyniku sprawy, ponieść mogą jedynie albo obwiniony (w razie skazania), albo rada właściwej izby notarialnej (w każdej innej sytuacji) (art. 67 § 2). Zasada ta dotyczyć będzie zarówno kosztów postępowania przed sądem dyscyplinarnym, jak i przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym. Dychotomiczne określenie zasad ponoszenia kosztów postępowania dyscyplinarnego wykluczać będzie możliwość obciążenia tymi kosztami innych podmiotów, które nie są stronami postępowania dyscyplinarnego, ale które uprawnione są do dokonywania określonych czynności procesowych, w tym złożenia odwołania od orzeczenia sądu I instancji. Proponowane rozwiązanie odpowiada wprost regulacjom przewidzianym w przypadku odpowiedzialności dyscyplinarnej adwokatów i radców prawnych.

W związku z wątpliwościami w praktyce, doprecyzowania wymagała kwestia orzekania przez sąd dyscyplinarny w przedmiocie zawieszenia w czynnościach zawodowych notariusza, przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne, dyscyplinarne lub o ubezwłasnowolnienie (art. 1 pkt 3 projektu). Celowe jest jednoznaczne wskazanie możliwości orzekania w tej sprawie przez sąd dyscyplinarny zarówno z urzędu, jak i na wniosek określonych podmiotów, tj. rzecznika dyscyplinarnego, rady właściwej izby notarialnej oraz Ministra Sprawiedliwości (art. 68 § 1). Celowe stało się upoważnienie do wystąpienia ze stosownym wnioskiem zarówno rady właściwej izby notarialnej, która z racji swoich kompetencji, najczęściej i najszybciej dysponuje informacją o uchybieniach w działalności notariusza bądź takiej jego sytuacji osobistej, która uzasadnia zgłoszenie wniosku, jak i rzecznika dyscyplinarnego, który pełni funkcje oskarżyciela w toku postępowania dyscyplinarnego. W związku z odpowiednim

stosowaniem w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej przepisów Kodeksu postępowania karnego, zasadne jest odstępianie od dotychczasowej nomenklatury art. 68 § 2 ustawy, poprzez przyjęcie, że sąd dyscyplinarny nie podejmuje w tym zakresie uchwały, ale wydaje postanowienie. Jednocześnie niezbędne stało się wyraźne, ustawowe rozszerzenie możliwości zaskarżenia postanowienia sądu dyscyplinarnego. Nie jest możliwe dalsze akceptowanie regulacji, z której wynika, że zażalenie przysługuje wyłącznie notariuszowi jedynie na uchwałę o zawieszeniu w czynnościach zawodowych. Musi być oczywiste, że kontroli instancyjnej powinno zostać poddane zarówno rozstrzygnięcie sądu dyscyplinarnego o zawieszeniu w czynnościach zawodowych notariusza, jak i odmowa zawieszenia, także wówczas, gdy postępowanie incydentalne w tym zakresie inicjowane jest na wniosek uprawnionych (wyżej wskazanych) podmiotów. Stąd niezbędne jest wskazanie, że zażalenie przysługuje na postanowienie „w przedmiocie zawieszenia”, a nie tylko postanowienie „o zawieszeniu” w czynnościach zawodowych. Niezbędne stało się również oznaczenie podmiotów uprawnionych do otrzymania postanowienia sądu dyscyplinarnego, wydawanego w tej sprawie, a uprawnionych do jego zaskarżenia. Nie może budzić wątpliwości uprawnienie Ministra Sprawiedliwości, który jest reprezentantem Państwa, cedującego swoje władztwo w tym zakresie na samorząd notarialny, a przez to również podmiotem zobowiązanym do szczególnej dbałości o zabezpieczenie interesu publicznego, także w kontekście zapewnienia prawidłowego wykonywania zawodu notariusza. Również samorząd notarialny, zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji RP, zobowiązany jest do sprawowania pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu notariusza w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Zabezpieczenie interesu publicznego wymaga upoważnienia wskazanych podmiotów, zarówno Ministra Sprawiedliwości, jak i samorządu notarialnego, do zaskarżenia postanowienia sądu (art. 68 § 2). Jednoznacznego potwierdzenia w ustawie – Prawo o notariacie, dla uniknięcia wszelkich wątpliwości w praktyce, wymaga kwestia natychmiastowej wykonalności postanowienia sądu dyscyplinarnego o zawieszeniu w czynnościach zawodowych (art. 68 § 1).

Projektowane zmiany znajdą częściowo zastosowanie do postępowań wszczętych także przed wejściem w życie ustawy. Projektowany przepis art. 2 ustawy przewiduje co prawda, że do postępowań dyscyplinarnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy i do tego czasu niezakończonych stosuje się przepisy dotychczasowe. Nie dotyczy to jednak kwestii przedawnienia. W wypadku czynów jeszcze nieprzedawnionych w świetle dotychczasowych

przepisów zastosowanie (w kwestii przedawnienia) od chwili wejścia w życie nowelizacji znajdują przepisy nowe.

Projekt przewiduje także wprowadzenie obowiązku utrwalenia przez notariusza przebiegu czynności notarialnych za pomocą urządzeń utrwalających obraz i dźwięk. Zgodnie z projektowanym art. 79a ustawy – Prawo o notariacie (art. 1 pkt 4 projektu) notariusz utrwała przebieg czynności notarialnych za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk. Wprowadzenie powyższej regulacji podyktowane jest koniecznością zapewnienia pełnego udokumentowania czynności notarialnych oraz prawidłowości tychże czynności. Utrwalenie przebiegu czynności pozwoli, w razie sporu, na rzetelną, obiektywną ocenę przebiegu czynności. Utrwalenie zapisu oraz możliwość jego odtworzenia w całości w każdym czasie w „dosłownym brzmieniu” będzie zatem gwarantem bezpieczeństwa zarówno dla stron jak i dla notariusza dokonującego czynności. Utrwalenie przebiegu czynności z wykorzystaniem urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk zawiera również aspekt psychologiczny – świadomość podmiotów, że przebieg czynności w ten sposób rejestrowany ma wymiar dyscyplinujący oraz prewencyjny – nic nie zostanie bowiem pominięte, np. „niestandardowe” zachowanie uczestnika czynności.

Nie ulega wątpliwości, że czynności dokonywane przez notariuszy mają doniosłe prawnie znaczenie. Wystarczy chociażby wskazać, że akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub wydania rzeczy oznaczonych co do gatunku, ilościowo w akcie określonych, albo też wydania rzeczy indywidualnie oznaczonej, gdy w akcie wskazano termin wykonania obowiązku, tak jak orzeczenie sądowe i ugody zawarte przed sądem jest tytułem egzekucyjnym. Zatem akty notarialne, jeśli zostały sporządzone przez notariusza zgodnie z wymaganiami ustawy – Prawo o notariacie i spełniają warunki określone w art. 777 § 1 pkt 4-6 k.p.c., są tytułami egzekucyjnymi. Tytuły egzekucyjne w postaci aktów notarialnych nie korzystają z powagi rzeczy osądzonej, jak ma to miejsce w przypadku prawomocnych orzeczeń sądowych. Jednakże powództwo opozycyjne może być wymierzone przeciwko tytułom egzekucyjnym w postaci aktów notarialnych tylko na podstawie wskazanej w art. 840 k.p.c. Nie należy pomijać okoliczności, że w postępowaniu klauzulowym nie można badać takich okoliczności, jak ważność oświadczenia o poddaniu się egzekucji, o którym mowa w art. 777 § 1 pkt 4 i 5 k.p.c, czy istnienie długu objętego tym oświadczeniem (tak m.in.: Sąd Najwyższy w uchwale z 7 marca 2008 r. sygn. III CZP 155/07). Kontrola sądu wobec tych aktów

notarialnych jest więc ograniczona tylko do względów formalnych. Istnieje większe ryzyko w wypadku tego typu tytułów egzekucyjnych, że tytuł ten będzie stwierdzał np. obowiązek nienależnego świadczenia. Pomimo, że są dostępne środki prawne do pewnego stopnia przeciwdziałające powstawaniu takich tytułów (obowiązek zachowania formy notarialnej oświadczenia o poddaniu się egzekucji), to jednak należałoby oczekiwać większej ochrony prawnej, która winna być udzielona uczestnikom czynności notarialnych – tak by przy czynnościach notarialnych nie dochodziło do nadużyć. W dalszym ciągu bowiem bulwersują opinię publiczną przypadki doprowadzania przed notariuszy osób niedoświadczonych, nie mających żadnej świadomości tego, w czym uczestniczą, czy też przypadki notariuszy odwiedzających zakłady dla obłożenie chorych i tam sporządzających akty notarialne z udziałem osób niezdolnych z uwagi na swój stan psychiczny do wykonywania choćby najprostszych czynności.

Nie ulega wątpliwości, że utrwalony zapis przebiegu czynności notarialnych będzie miał istotne znaczenie jako element ewentualnego przyszłego postępowania dowodowego. W toku postępowania dowodowego będą brane pod uwagę wszystkie okoliczności, np. sposób składania oświadczenia woli, jego spontaniczność, nietypowe reakcja – płacz, agresja, bądź zachowania wskazujące na zaburzenia psychiczne.

Projekt zakłada, że obowiązek utrwalenia za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub obraz i dźwięk dotyczył będzie wszelkich czynności notarialnych, w tym czynności dokonywanych poza kancelarią notarialną w trybie art. 3 § 2 ustawy – Prawo o notariacie. Notariusz będzie miał obowiązek pouczyć strony czynności, że czynność notarialna jest utrwalana za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk lub obraz i dźwięk (projektowany art. 85 § 1 ustawy – Prawo o notariacie – art. 1 pkt 6 projektu).

Zgodnie z projektowanymi zmianami, zapis winien być sporządzany za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk, a następnie podpisany przez notariusza podpisem elektronicznym gwarantującym identyfikację osoby notariusza oraz rozpoznawalność jakiegokolwiek późniejszej zmiany zapisu. Zastosowanie i wykorzystanie środków technicznych musi być obwarowane warunkami gwarantującymi w stopniu maksymalnym autentyczność i kompletność sporządzonych za ich pomocą zapisów oraz identyfikację uczestników danej czynności.

Projekt przewiduje możliwość udostępniania zapisu czynności notarialnych. Do udostępniania odpowiednie zastosowanie znajdzie regulacja zawarta w art. 111 ustawy –

Prawo o notariacie. Zapis obrazu i dźwięku z przebiegu czynności notarialnych notariusz ma obowiązek przechowywać przez okres 10 lat (art. 1 pkt 7 projektu). Po upływie tego okresu zapis może być zniszczony. Projektowany termin przechowywania zapisu uznać należy za wystarczający. Jest on dłuższy od przewidzianego terminu przedawnienia deliktu dyscyplinarnego, co umożliwi jego ewentualne wykorzystanie w toku postępowania dyscyplinarnego, ale także sądowego. Zapewnienie stronie czynności możliwości uzyskania kopii zapisu przebiegu czynności notarialnej pozwoli na ewentualne zabezpieczenie jej interesów także po upływie okresu przechowywania.

Celowe jest także, celem określenia szczegółowych rozwiązań o charakterze technicznym, zamieszczenie w ustawie – Prawo o notariacie delegacji dla Ministra Sprawiedliwości, do określenia w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, rodzajów urządzeń i środków technicznych służących do utrwalania obrazu i dźwięku, sposobu sporządzania zapisów obrazu i dźwięku, jak również sposobu udostępniania oraz przechowywania takich zapisów.

Uzasadnieniem dla zmian w art. 80 ustawy jest potrzeba zwiększenie bezpieczeństwa obrotu. Wychodząc z założenia, że akty notarialne są dokumentami publicznego zaufania, należy dążyć do tego, aby ustalenia w nich zawarte odpowiadały prawdzie. W tym celu należy oczekiwać od notariusza podjęcia pewnych działań zmierzających do weryfikacji oświadczeń stron, w szczególności dotyczących spełnienia świadczeń objętych aktem (jeżeli z oświadczeń stron wynika, że zostały one spełnione już wcześniej). Poprzestanie wyłącznie na oświadczeniach stron w tym zakresie należy uznać za niewystarczające. Problem ten uwidacznia się szczególnie wówczas, gdy jedna ze stron znajduje się w sytuacji przymusu (działa pod wpływem groźby, strachu, presji wywieranej przez drugą stronę), o czym notariusz nie wie. Dlatego też proponuje się, aby notariusz był zobligowany podejmować także pewne działania zmierzające do ustalenia, czy oświadczenia stron w tym zakresie polegają na prawdzie (domagając się np. przedstawienia wyciągu z rachunku bankowego lub innego niebudzącego wątpliwości obiektywnego dowodu potwierdzającego, że np. zapłata ceny faktycznie nastąpiła).

Projekt przewiduje, że ustawa co do zasady wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Dłuższy, 3-miesięczny okres *vacatio legis*, przewidziany został jedynie dla regulacji dotyczącej utrwalenia czynności notarialnej za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk. Wynika to z konieczności zapewnienia notariuszom odpowiedniego terminu

na zakup odpowiedniego sprzętu umożliwiającego utrwalanie czynności notarialnych oraz dostosowanie kancelarii notarialnych do projektowanych zmian.

2. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.